

THE ONLY SLOVENIAN DAILY BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000 SLOVENIANS IN U. S. CANADA AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR WHICH IT STANDS: ONE NATION INDIVISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE FOR ALL."

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

VOLUME IV. — LETO IV.

CLEVELAND, O., SREDA, (WEDNESDAY) JAN. 26th, 1921.

ST. 21. (NO.)

Single Copy 3c

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

URADNE ŠTEVILKE O BREZPOSELNOSTI V AMERIKI.

POROČA SE, DA JE 3.500.000 MOŽ V ZDRUŽENIH DRŽAVAH BREZ DELA. NA CLEVELAND JIH PADE 81.000, KAR JE JAKO KONZERVATIVNO ŠTEVILO.

WASHINGTON, 25. januarja. — Danes je zaposlenih v Ameriški industriji tri in pol milijona manj ljudi kot pred enim letom. V Ohio je brez dela polovica delavcev. Od teh jih pade na Cleveland 81.000. Te številke so podane v uradnem poročilu, katero je dal v javnost danes delavski department, potem ko je izvedel obsežno preiskavo, da se dožene, koliko oseb je brez dela in zaslužka.

V poročilu pa niso všteti oni delavci, ki so se vsled ustavljanja industrije vrnili na kmete. Teh je tudi precejšnje število.

Iz poročila je razvidno, da je danes brez dela več kot ena tretjina vseh ameriških delavcev, medtem ko je Ohio še huje prizadeta, kajti preračunjeno je, da je polovica ohijskih delavcev, ki so bili zaposleni lani, sedaj brez dela. Toda še na slabšem je država Michigan, kjer se je zaposlenost znižala za celih 82 procentov, torej dela od vsakih 100 delavcev, ki so delali lani le še 18 delavcev.

Za ta položaj je odgovorno dejstvo, ker je Michigan oziroma Detroit sedež ameriške avtomobilne industrije, ta pa je bila od brezdelja huje prizadeta kot katerakoli druga industrija. Uposlenost v avtomobilski industriji širih Zdruzenih držav se je v teku zadnjega leta znižala za 69 procentov.

Glasom poročila delavskega departmenta je bilo meseca januarja preteklega leta zaposlenih v ameriških industrijah 9.402.000 oseb, medtem ko je število zaposlenih 1. januarja letošnjega leta bilo za 3.473.466 oseb nižje.

Pričakuje se, da bo poročilo pomagalo, da se začne s kakšno akcijo, da se položaj izboljša vsaj v onih krajih, kjer je brezdelje največje.

Senator Penrose iz Pennsylvanije, ki je predsednik senatnega finančnega odseka, se je že pred več tedni izjavil, da bo 1. marca število brezposelnih v Zdruzenih državah doseglo 4.000.000.

Tu sledijo številke, ki kažejo kolika je brezposelnost po večjih ohijskih mestih:

Cleveland, 81.000; Cincinnati 24.000; Akron 20.000; Toledo 28.000; Youngstown 8.916; Dayton 16.750; Columbus 13.353; Canton 10.335; Lorain 6.154.

Število brezposelnih v Detroitu znaša glasom poročila 160.000, v New Yorku 234.244 in v Chicagu 86.000.

Z ozirom na splošni položaj pravi poročilo delavskega departmenta:

"Največja dedukcija zaposlenosti se kaže v državi Michigan, kjer znaša 82 procentov, takoj nato sledita Ohio in Indiana s 50-procentnim znižanjem zaposlenosti; nato slede: Illinois 44 proc., Connecticut, 43 proc.; Massachusetts, 38 proc.; New York, 28 proc.; Wisconsin 22 proc. in New Jersey 22 proc.

Poročilo tudi izkazuje, da je bilo v preteklem letu v Ohio zaposlenih 10 procentov vseh ameriških delavcev, in da jo je v tem pogledu nadkriljevala samo država New York, kjer je bilo zaposlenih 17 procentov vseh ameriških delavcev, enaka pa ji je bila država Illinois, kjer je bilo zaposlenih ravno toliko delavcev.

Z ozirom na izboljšanje tega položaja pravi poročilo glede Clevelanda, da se pričakuje v kratkem pričetka gradnje novega Union kolodvora, za katerega se bo porabilo svoto \$89.000.000; poleg tega se namerava v kratkem pričeti z gradnjo raznih javnih poslopij, za katera se bo vsega skupaj potrošilo \$50.000.000.

FRANCIJA SE PRIPRAVLJA NA NOVO VOJNO.

New York, 25. jan.—Francija pričakuje to pomlad nove vojne. Francoski vojaški izvedenci pravijo, da bo spomladi prišlo do nove vojne med Rusijo na eni strani in Poljsko ter Romunijo na drugi, in da bodo vse armade štejele dva do tri milijone mož. Navzlic dementom romunskih diplomatov, se osebe, ki so v ozki stiki s francoskim zunanjim mini-

strvom izjavljajo, da se Romunija pripravlja "za vsak slučaj." Pričakuje se, da pride poljski general Pilsudski v Pariz na povzvetovanje s francoskimi vojaškimi izvedenci če mu bo zdravje dovoljevalo. Poljska obljublja Franciji gotove ekonomske koncesije za pomoč, ki ji jo je dala v zadnji vojni, in katere pričakuje še v bodoče. Francoski izvedenci so mnenja, da ruska sovjetska armada šteje 1.000.000 mož.

Velikanske svote za oboroževanje.

Washington, 25. jan.—(Poroča H. N. Reickey.) — Sodeč po najbolj konzervativnih proračunih bodo svetovni narodi tekom tekočega fiskalnega leta porabili za oboroževanje svojih armad in mornaric nič manj kot \$5.000.000.000.

Ni dolgo tega, ko je dr. Dernburg iz Berlina presenetil svet z objavo, da plača danes svet za vzdrževanje svojih armad in mornaric sedem do osem bilijonov na leto. Morda je dr. Dernburg iz gotovih vzrokov podal nekoliko pretirano število, toda nikakega dvoma ni, da je pet bilijonov najnižja svota, ki se jo more navesti.

Ta števila mora napraviti vtis na domišljijo vsakega danes živčnega človeka, akoravno smo se vedna leta navadili na visoke številke v zvezi s stroški za vojno.

Ta števila je v zvezi z najvažnejšim vprašanjem, kar jih imajo danes rešiti vsi svetovni narodi skupaj, kajti v tem tiči rešitev sedanjega svetovnega položaja in povrnitev finančne in industrijske stabilnosti. Gre se za vprašanje olajšanja davkov.

Ko človek prvič prečita izjavo dr. Dernberga, se mu zdi, da je naslikal preveč temno sliko svetovnega položaja, in da je nemogoče, da bi svet po veliki vojni, v kateri je bil uničen nemški militarizem, in ko so številni narodi na robu popolnega bankrota, poročil tako brezprimerno večje svote za vzdrževanje svojih armad in mornaric kot pa pred vojno.

Prižadeval sem si dobiti čim točnejše številke z ozirom na tekoče in predlagane stroške petih velikih narodov za njihove armade in mornarice. Dobiti točne številke je jako težko, ker iz gotovih razlogov se te stroške skriva pod najbolj različnimi pretežkami. Tu se navaja številke, ki kažejo, koliko nameravajo potrošiti naveden države za vzdrževanje svojih armad.

Amerika \$460.000.000; Anglija \$900.000.000; Francija \$1.200.000.000; Italija \$380.000.000; Japonska \$130.000.000.

Stroški mornaric istih držav so preračunjeni na en bilijon in tri sto milijonov dolarjev in ta svota se deli kot sledi:

Amerika \$450.000.000; Anglija \$410.000.000; Francija \$175.000.000; Italija \$78.000.000; Japonska \$250.000.000.

V vseh navedenih slučajih, z izjemo Japonske, so navedeni izdatki za tekoče fiskalno leto. Za Japonsko so navedeni nameravani stroški za fiskalno leto 1921-1922, ki slinajo na objavljenem japonskem mornariškem proračunu za omenjeno dobo. Ako bodo Zdruzene države izvedle mornariški program za fiskalno leto 1921-22, tedaj bo to značilo dodatne stroške \$200.000.000. To bi značilo skupno svoto en bilijon in pol dolarjev za mornarice omenjenih peterih držav.

Ako se temu doda tri bilijone, ki se jih namerava potrošiti za armade, tedaj znaša skupna številka štiri bilijone in pol. Toda te številke veljajo samo za navedenih pet veliki, medtem ko imajo svoje stroške tudi ostale države: Rusija, Nemčija, balkanske, skandinavske in južno ameriške države. Izmed teh stoji Rusija na prvem mestu. Gotovo je, da porabi velikanske svote za vzdrževanje svoje armade, toda natančnega v tem oziru v zunanjem svetu ni nič znanega.

Ford in Rusija.

Washington, D. C.—Pred kratkim se je mudila v Washingtonu neka oseba iz Detroita, ki je prinesla sledečo vest:

V urad Henry Fordja je prišla neka oseba in mu dejala: "Mr. Ford, prodajali ste svoje avtomobile vsem različnim pustolovcem, ki so poskušali prevrniti rusko sovjetsko vlado. Delali ste tako iz trgovskih razlogov. Iz trgovskih razlogov vas tudi jaz tem potom obveščam, da vam je bodoči trg Rusije za vedno zaprt."

Avtomobilski magnat je tu začel protestirati, čes, da ni sovražen ruski svobodi.

"Nikar mi ne pripovedujte tega," je odvrnil obiskovalec. "Ni še dolgo tega, ko ste nastavili 12 mož, da odidejo v Rusijo kot špijoni. Tu so imena." Obiskovalec je pokazal listino. "Šest izmed teh jih je odšlo iz Zdruzenih držav in se sedaj nahajajo v mestih, ki so nam znana. Drukih šest jih namerava odpotovati v kratkem," in obiskovalec je podal dneve, kdaj misli oditi iz Zdruzenih držav.

Ford je pričel zopet ugovarjati. "V vaš lastni dobrobit vam svetujem, da pozovete domov ohijske, ki so že odpotovali in da ustavite odhod drugih," je nadaljeval obiskovalec. "V Moskvi so poznane vse podrobnosti o značaju njih potovanja in tisti trenotek, ko prestopijo rusko mejo, bodo prijeli."

Tu se je Henry Ford nadal in priznal svojo sovražnost napram sovjetski Rusiji in je izrazil mnenje, da bo itak kmalu prevrnjena.

"Igrali ste osla, in boste plačali temu enako," je nadaljeval obiskovalec. "V Rusiji je danes na tisoče Fordovih avtomobilov, toda vsi ti so bili vzeti v vojni od ohijskih, katerim ste jih vi prodali. — Pod vsakimi drugačnimi pogoji vam je ruski trg zaprt."

Prihodnjega dne je Henry Ford telefonično poklical ruskega obiskovalca, in ga prosil za pogovor, da zadevo razloži, toda njegova prošnja za pogovor je bila odklonjena.

ZA PRIKRAJŠANJE MORNARISKIH NACRTOV.

Washington, 25. jan. — Senat je danes sprejel resolucijo, v kateri se naroča mornariškemu odseku, da poroča, da-li je mogoče prenehati z izvrševanjem mornariškega načrta Zdruzenih držav. Zaupna poročila iz Londona pravijo, da je Angleška pripravljena sporazumeti se z Ameriko z ozirom na znižanje mornariških stroškov. Toda navzlic temu, se ne pričakuje da bo senat sprejel resolucijo senatorja Borah, glasom katere naj bi se med Ameriko, Anglijo in Japonska vršila konferenca za imejitev razoroženje kajti kot se razume želi novoizvoljeni predsednik Harding to zadevo predstavniki razmotrivati, ko zasede predsedniško mesto.

Gotovo je, da vse te sile porabijo en bilijon in pol dolarjev za svoje armade in mornarice, kar nam da čedno svoto šestih bilijonov za vzdrževanje raznih armad in mornaric. Pri tem je treba pomniti, da so to samo direktni stroški, ki jih trošijo razne države za priprave za bodoče vojne, medtem ko se potrošijo velike svote še indirektnim putem. Pri Japonski je posebno zanimivo dejstvo, da je skoro polovica vseh njenih določenih stroškov za armado in mornarico.

Za znižanje davkov v Cuyahoga okraju.

Okrajni avditor John A. Zangerle se je zavzel, da se zniža davek od zemljišč v Cuyahoga okraju, v katerega spada tudi Cleveland, ali pa se mora zvišati tudi davek na zemljo v ostalih 61 okrajih države Ohio.

Zangerle se je včeraj obrnil na okrajne komisarje, da se mu dovoli, da cenitev zemljišča v Cuyahoga okraju zniža za eno tretjino, ako državna davčna komisija ne odredi nove cenitve zemljišča.

S tem bi se sicer zmanjšalo tudi dohodke mesta Clevelanda, in drugih občin v Cuyahoga okraju, toda Zangerle je mnenja, da bo državna komisija raje dovolila, da se odredi nova cenitev v ostalih okrajih kot pa da bi se omejili davčni dohodki v državno blagajno iz Cuyahoga okraja ki je eden izmed najbogatejših okrajev države.

Kar hoče doseči Zangerle je, da vsi okrajci plačajo enako visok davek. V Cuyahoga okraju se za zemljišče, ki je na primer vredno \$50.000 naloži poln davek, medtem ko se po drugih okrajih računa včasih kot da je lastnina polovica manj vredna, akoravno je vredna ravno toliko, in je torej tudi davek za polovico manjši.

Na ta način mora okraj Cuyahoga prispevati veliko več za vzdrževanje države kot pa drugi okrajci. Tako na primer mora prispevati veliko svoto za gradnjo cest, ki se bodo gradile po raznih okrajih države.

Cuyahoga okraj bo to leto plačal v državno blagajno \$5.060.000. Od tega bo dobil nazaj za gradnjo šol in cest le \$3.400.000, kar znači, da bodo drugi okrajci profitirali na račun Cuyahoga okraja za \$1.660.000.

PROHIBICIJSKA PREDLOGA SPREJATA.

Columbus, 25. jan. — Ohijski senat je danes sprejel Millerjevo prohibicijsko predlogo za vsiljenje Crabbovega zakona. Zanj je glasovalo 32 senatorjev, proti pa samo 5.

Predloga gre sedaj v nižjo zbornico, kjer bo brez dvoma sprejeta. Potem ko bo predloga sprejeta v obeh zbornicah, bo polnomočen zakon deset dni po podpisu gubernerja. Vsi clevelandski državni senatorji, Rowe, Bender, Reynolds in Day so glasovali za predlogo.

—Velika zvezna porota je včeraj izrekla obtožbe proti zveznemu deputiju v uradu zveznega maršala v Pittsburgu, N. L. Boganu, in pa proti prejšnjemu deputiju B. D. Ludinu, ker se ju dolži da sta skušala prepeljati iz Pittsburga v Ohio 100 zabojev žganja, ki se je nahajalo v vladnem skladišču. Aretirana sta bila že 16. maja preteklega leta v Youngstownu, kjer je bila takrat zaplenjena tudi večja zaloga žganja. Njuni imeni takrat niso bila dana v javnost. Poleg omenjenih 2 so obtoženi sodelovanca z njima še štirje drugi možki: Charles Fisher, Peter Rebel, Jos. Biener in J. M. Luterman. Vseh šest se bo moralo zagovarjati radi treh prestopkov, radi protizakonitega transportiranja žganja, in pa radi laževanja in prodajanja istega. —Kopalnice v naši naselbini, katero se je imelo otvoriti že meseca decembra, se bo otvorilo 22. februarja.

Pomoč za Avstrijo.

Pariz, 25. jan. — Zavezniška konferenca je danes poskusila iznebiti se avstrijskega problema s tem, da bi zadevo izročila Ligi narodov, toda brez uspeha.

Avstrijsko vprašanje je prišlo na dnevni red danes popoldne. Na zaslišanju je bilo poklicanih več zavezniških ekonomskih izvedencev, ki so bili navzoči na bruselski finančni konferenci, toda pozvan ni bil nobeden izmed avstrijskih izvedencev.

Ko se je stvar začelo razmotrivati, so se pojavila tako številna in tako nasprotujoča mnenja, da se je predlagalo, da se zadevo izroči Ligi narodov; toda ta predlog je bil zavrnjen. Z ozirom na

Francija je trdovratna.

Pariz, 25. jan.—Iz avtoritativnih virov se poroča, da bo Francija odločno zahtevala, da nemško odškodnino določi reparacijska komisija mesto sedanjega konference. Kolikop je dosežaj znanega, bo tej odločitvi močno nasprotovala Belgija, medtem ko naziranje angleške delegacije še ni znano.

Od tekoče zavezniške konference pa bo Francije navzlic temu zahtevala, da določi čas in način, po katerem naj Nemčija izpolni svoje obveznosti, katere se ji je naložilo v versajlski pogodbi.

razoroženje Nemčije je baje prišlo med Francijo in Anglijo do popolnega sporazuma.

Odgovor na zadnja dva članka glede S. N. Doma priobčena v Ameriški Domovini.

Z ozirom na to, da se je pojavila zadnji čas zopet polemika glede S. N. Doma v tukajšnjih listih in da je bilo v dveh izdajah Ameriške Domovine poročano, da imamo na posestvu še desetisoče dolga in da je delo zadnje tri leta zaostalo, da so se dohodki zmanjšali, kar nikakor ni na mestu in ne odgovarja resnici, sem kot tajnik S. N. Doma, ki je zadnja tri leta vse svoje moči posvetil temu Narodnemu podjetju, prisiljen podati javnosti ponovno sliko o napredku tega podjetja, ter s tem ovreči trditve, da smo nazadovani. Če pa ni bil napredek še boljši je to pripisovati mlačnosti našega ljudstva.

Kedor se v resnici zaveda Narodne dolžnosti ne gleda ne na levo in ne na desno ampak dela za blagor in dobrobit naroda.

Dne 1. februarja 1918 ko sem prevzel tajništvo je bilo v blagajni \$18.751.80
V letu 1918 je bilo dohodkov ..... \$ 8.203.52
Da niso bili večji je bila kriva vojna.
V letu 1919 je bilo dohodkov 19.422.24
V letu 1920 pa jih je bilo 22.860.98
Čisti prebitok kluba družtev S. N. Doma za leto 1920 ki je bil izročen S. N. Domu pa je znašal 4.500.00

Dohodki zadnjih treh let so torej znašali skupaj \$55.590.08
Stroškov za davke, plače osebju, stroški kluba S. N. Doma za leto 1919, stroški veselice in semnje, vzdrževanje poslopij, mala popravila, obresti od ostalega dolga na posestvu so v 3 letih znašali skupaj 19.429.22

Preostanek v teh treh letih je znašal torej \$36.160.86
tako da je prišlo povprečno na vsako leto čistih dohodkov po \$12.000.00

kar za naše razmere končno ni malenkost.
Imetje znaša skupaj \$54.912.66
Od tega se je izplačalo na račun posestva \$28.000.00
in za popravila ter pohištvo se je izdalo 10.708.85
v blagajni pa je preostalo še 16.203.86
kakor je razvidno iz računa za mesec december, ki izkazuje preostanka \$11.703.86
in od kluba družtev S. N. Doma izročeni preostanek vključen v začetku januarja 1921 ..... 4.500.00

Skupaj \$16.203.86
Družtva in članstvo je dosežaj vplačalo na delnice Common Stock \$37.101.98
in na Preferred Stock 1.000.00
in če te svote odračunamo kot dolg, kar je v resnici, preostaja še vedno \$17.810.68
kot čisto imetje in to ne glede na današnjo vrednost posestva, ki je pač veliko večja kot je tu vračunano, ker je vračunana samo nakupna vrednost \$45.000.00 in za pohištva ter popravila izdana svota \$10.708.85. Prodajalcema g. Diemer še dolgujemo \$17.000.00, v blagajni pa se nahaja \$16.203.86 in v mesecu januarju je pa že sedaj dohodkov na \$1000.00, tako, da imamo torej dovolj kapitala na razpolago, da se dolg plača. Dolg se bode torej lahko plačal, ko hitro bode za to prilika, kajti treba se dogovoriti s prodajalcema kake ugodnosti nam dajo ako dobijo denar prej kot poteče rok.

Ta račun Vam je vsem pokazal, da napredujemo sigurno in da ni čas daleč ko bodedo pričeli graditi novo stavbo. Opustimo že vendar enkrat prepričanje glede narodnih podjetij katera vsi rabimo, ter se poprimimo vsi dela, da se ne bode treba le nekaterim osebam žrtvovati za vse. Če pa pride kdaj kaka kritika v listih potem naj se ne dolži takoj direktorija, da že stoji za dotičnim člankom in ga odobrava. Kar bode direktorij odobral ali dali v javnost bode vedno priobčeno s podpisni tajnika ali kakega odbornika, ki bode potem tudi odgovoren za dotični dopis. Toliko v pojasnilo na zadnje članke, ki niso bili na mestu. Za direktorij S. N. Doma
LUDVIK MEDVEŠEK, glavni tajnik.

STE LI STORILI SVOJO DOLŽNOST?

Ali ste pomagali vaši trpečji družini v starem kraju? Ako ste ji, tedaj jo ne pozabite v bodoče.

NE POZABITE

da niste bili pri nas še nikdar prevarani. Naša postrežba je bila vedno najboljša. Pošiljajte ves denar vedno le preko nas. Nikdar vam ne bo žal, kajti naše cene so najnižje in izplačamo denar v starem kraju v najkrajšem času, kar vam lahko z lastnoročnimi podpisijem dokazemo.

SPREJEMAMO TUDI DENARNE VLOŽKE PO 4% OBRESTITI.

Predajamo parobrodne listke vseh parobrodnih črt. Našim potnikom preskrbimo potne listine in vse potrebno za potovanje, in sicer BREZPLAČNO.

Dobimo vam družino iz starega kraja v najkrajšem času in opravljamo vse javne notarske posle.

Kadarkoli kaj potrebujete, pridite osebno, ali pišite na:

NEMETH STATE BANK

IVAN NEMETH, Predsednik.

10 East 22nd Str. 1597 Second Ave., NEW YORK CITY, N. Y.

Frank J. Lausche SLOVENSKI ODVETNIK

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril svojo odvetniško pisarno ter bom uradoval po dnevi 1039 GUARDIAN BLDG. in zvečer od 6:30 do 8. ure na domu, 6121 St. Clair Ave. Izvršujem vsa v odvetniško stroko spadajoča dela. Kadar rabite zanesljivega svetovalca v sodnih ali drugih stvareh, se obrnite zaupno na vašega slovenskega rojaka, ki bo točno in vestno izvršil vašo naročila. PHONE — CENTRAL 710 MAIN 2327

DENARNE NAKAZNICE

DRAFTI IN KABELSKE POŠILJATVE

za Jugoslavijo in druge države, se prodajajo po nizkih tržnih cenah. Naprodaj je Jugoslovanski in razen tujezemski denar. Nalagamo vključje na tujezemske banke. Oglasite se v kateremkoli podružnemu uradu ali agenciji American Railway Express Company, ali v našem lokalnem uradu:

2048 vzhodna deveta cesta, Cleveland, O.

Ali pišite v vašem lastnem jeziku na

FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT

AMERICAN EXPRESS COMPANY.

65 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

HARRY F. GLICK

444 Society for Savings Bldg. SLOVENSKI ODVETNIK

Kadar potrebujete tolmača ali zagovornika na kateremkoli se lahko zanesete in ki je zmožen svojega poklica, se obrnite na mene. Pokličite lahko po telefonu: CENTRAL 812 — MAIN 1865

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

VABILO NA VELIKO

MAŠKERADNO VESELICO

katero priredi

Ženski odsek Waterloo Kluba

V PRID SLOV. DELAV. DOMA

V SOBOTO, 29. JANUARJA, 1921

v Jos. Kunčičevi dvorani.

Začetek veselice točno ob 7. uri zvečer.

VSTOPNINA 30c ZA OSEBO.

Maskerada, kakoršno mislijo prirediti naše ženske bo izrednost v Collinwoodski naselbini. Točke na programu so tako bogate in nenavadne, da Vas bodo gotovo zanimale in boste imeli od njih mnogo vesele in kratkočasne zabave. Zato vabimo vse Collinwoodčane in Collinwoodčanke, da pridejo v maskah če le mogoče, ako ne, pa pridite, da si ogledate razposajene in misteriozne maske. V kuhinji se bo dobilo mnogo dobrin za želodec v gostilni pa krepilne pijače. Postrežba bo prijazna in domača v vseh ozirih.

Ob tej priliki nastopi tudi Pev. Dr. "JADRAN".

IGRALA BO GODBA "TRIGLAV".

Torej, da se vidimo v soboto zvečer!

ŽENSKI ODSEK WATERLOO KLUBA.

POLOM

(Dalje)

V prostorni sušilnici, katere velika vrata so bila odprta, že niso bile samo žimnice polne: niti na slami, ki so jo bili nastali na koncu dvorane, ni bilo več prostora. Pričenjali so polagati slamo med postelje in tlačili ranjence drugega poleg drugega. Ze so jih steli več nego dvesto, in še vedno so prihajali novi. Siroka okna so s svojo belo lučjo obsevala vse to nakopičeno človeško gorje.

Včasih se je ob preneglem gibuh nehoti iztrgal krik. Po težkem zraku je šlo grgranje umirajočih. V ozadju se je neprestano oglašalo rahlo, skorej pojocje ječanje. Nato je postalo molčanje še globlje; nekakšna omotica, polna odrekovanja, mračna tesnoba mrliške sobe, ki so jo prekinjali le koraki in šepetanje lazarstnih pomočnikov. Rane, naglo zavezane na bojišču—nekatero so celo ostale odprte—so kazale svoje gorje med razcapanimi plašči in raztrganimi hlačami. Zdrobljene in v krvi so se iztegnile še obute noge. Udi so viseli leno in brezsilno na kolenih in komolcih, strth kakor z udarci kladiva. Videle so se zdrobljene roke in prsti, ki so odpadali in se držali jedva še za nitko kože.

Strte noge in roke, trde od bolečine in od svinčene teže, so se zdele najštevilnejše. A najbolj vznemirjajoče so bile rane, ki so predrle trebuh, prsa ali glavo. Mnogi so krvaveli iz strašnih ran na boku, drugim so se bili pod dvignjeno kožo napravili zozli drobovja, in zopet drugi so se zvijali z razparanimi in razsekanimi ledji v blaznih krčih. Tuitam so bila predrta pljuča, nekatera s tako majhno rano, da ni krvavela druga z zijočo razpoko, iz katere je v rdečem valu uhajalo življenje; in notranja krvavljenja so z enim mahom ubijala ljudi, ki so ležali vsi črni v deliriju. Se več so trpele glave: razbite čeljusti, krvava kaša zob in jezika, vdrte očesne jame, iz katerih je na pol viselo oko; iz odprtih lobanj so gledali možgani. Vsi, ki jim je bilo krogla zadela hrbenični mozeg ali možgane, so ležali v zaspani uničenosti kakor mrtva trupla, dočim so se drugi, ki so imeli strte ude ali groznico, metali semintja ter z rahlim, prosečim glasom mledovali za pijačo.

Zraven, v uti za operacije, so bile grozote drugačne vrste. V prvi gneči so opravljali samo nujne operacije, takšne, ki jih zahtevalo posebno obupno stanje kakkega ranjenca. Najmanjši strah pred krvavenjem je zadoščal Bourrocheju, da je takoj izvršil amputacijo. Istotako se ni obotavljal iskati krogel, če so tičale v nevarnem delu telesa, v spodnjem delu vratu, pri rami, v kolku, v komolcu ali podkolenici. Druge ranjence, ki jih je rajši hotel obdržati v opazovanju, so obvezavali lazarstni pomočniki po njegovih navodnih. Ze je bil on zase izvršil štiri amputacije, z daljšimi presledki, v katerih je izdrž nekaj krogel, da si odpočije po težkih operacijah; trudnost se ga je lotevala. Bilo je le dvoje miz, njegova in še ena, kjer je delal eden njegovih pomočnikov. Med oboema so bili razpeli platneno ruho, da ne bi operiranci videli drug drugega. Najsi so še tako brisali nuzi z gobo, ostali sta rdeči; in vedra, ki so jih par korakov dalje izlivali na cvetlično gredo, so se zdela polna rdeče krvi; saj je zadoščal že en kozarec krvi, da je pordečil čisto vodo. Dasi je imel zrak prost dostop, vendar se je dvigal od teh miz, platna in orodje ostuden vonj, pomešan z oskudnim duhom kloroforma.

Delaherche, ki je bil vohče usmiljen, je drhtel od sočutja, ko ga je kočija pod vzhodom opozorila nase. Očividno so bili našli le še ta gospodski voz ter ga natovili z ranjenci. Osem jih je bilo na njem, drug vrhu drugega. Tovarjarju je ušel krik strahu in presenečenja, ko je v poslednjem, ki so ga sneli, spoznal stotnika Beaudouina. "Ah, ubogi prijatelj!... Počakajte, brž pokličem mater in ženo." Ti dve sta prepustili zvijanje obvez dvem deglami in pritekli. Lazarstna pomočnika, ki sta bila prijela stotnika, sta ga nesla v dvorano; hotela sta ga položiti počez na nasuto slamo, ko je Delaherche na neki žimnici zagledal vojaka, ki je ležal s prstenim obrazom in odprtimi očmi in se ni več ganil. "Glejte no, saj ta je mrtev!" "Na! Res je," je zamrmral lazarstni pomočnik. "Potem pa tudi ni treba, da bi bil drugim napotje." In s pomočjo tovariša je zgrabil mrliča ter ga nesel na truplišče za grmovjem. Tucat mrtvih je že ležalo tam, otrplih v poslednjem grgranju, nekateri z iztegnjenimi nogami, kakor napeti od bolečine, drugi zviti in sključeni v strašnih pozah. Bilo je takšnih, ki so reže kazali belino oči in skalili zobe za izgubljenimi ustnicami; mnogi so še jokali debele solze, z raztegnjenim, nepopisno žalostnim obrazom. Eden, mlad, majhen in suh človek, ki mu je bila odtrgana polovična glava, je z obema rokama krčevito stiskal žensko sliko, eno tistih blelih predmestnih fotografij. In ob znoju mrtvih so se vsakrižem, kopicile odrezane noge in roke, vse, kar so odrezali in odžagali na operacijskih mizah; bilo je videti, kakor da so v kotu mesnice pometa in dišave, je drevnela od ledene groze. Pokleknila je. "Kolik nesreča, prijatelj! Pa saj ni hudega, kaj ne, da ne?" Mehansko je potegnila žepno rutico ter mu obrisala lice; in ga mogla gledati takšnega, vsega ga umazanega z gnojem, ilom in smodnikom. Zdelo se ji je, da mu lajša bolečine, če go nekoliko očedi. "Kaj ne, da ni zlega? Le vaša noga?" Stotnik je trudoma odprl oči, kakor da bi bil zaspan. Spoznal svoje prijatelje; in skušal se jim je nasmehnuti. "Da, samo noga... Niti čutil nisem strela... menil sem, da sem se spotaknil in padel." A govozil je z veliko težavo. "Ah, žejna me, žejna me!" Gospa Delaherche, ki se je bila sklonila ob zgorjeni koncu žimnice, je naglo vstala. Stekla je po kozarec in po steklenico vode, pomešane s konjakom. Ko je stotnik željno izpraznil kozarec, je morala razdeliti ostanek med sedenje ranjence; vsi so iztegnili roke po njej ter jo prosili s hripavim glasom. Neki zuav, ki ni mogel dobiti ničesar več, je ihtel. Delaherche je medtem skušal govoriti s štabnim zdravnikom, hoteč doseči za stotnika ugodnost, da bi prišel prej na vrsto. Bourroche je bil pravkar stopil v dvorano, v svojem krvavem predpasniku; široko lice, ki ga je levja griva obdajala kakor s plameni, mu je bilo vse potopljeno v znoju; in ko je hodil mimo, so vojaki vstajali in ga hoteli pridržati, kajti vsak je želel priti takoj na vrsto ter dobiti in gotovost, kako da je znjnim: "K meni, gospod štabni zdravnik, k meni!" Pédljajoče prošnje so mu sledile, tipajoče roke so se dotikale njegove obleke. On pa, ves v svojem delu, pilhajoč od trudnosti, jih je razvrščal, ne mence se za njihove prošnje. Glasno je govoril sam s seboj, štel ranjence s prstom, dajal jim številke in določal vspered: "Tale, nato ta, nato ta; ena, dve tri; čeljust, roka bedro," dočim je pomočnik, ki ga je spre-

mljal, pozorno poslušal in si skušal zapomniti vse. "Gospod štabni zdravnik," je dejal Delaherche, "neki stotnik je tu, stotnik Beaudouin..." Bourroche ga je prekinil: "Kaj, Beaudouin je tu? ... Ah siromaki!" Z enim samim pogledom je moral spoznati resnost rane, kajti ne da bi se sklonil in preiskal poškodovano nogo, je nadaljeval: "Dobro! Naj mi ga prineso takoj, kakor hitro opraviš operacijo, ki se ravno pripravlja."

Nato se je vrnil v uto. Delaherche, ki ga ni maral pustiti, je šel za njim, boječ se, da ne bi Bourroche pozabil svoje obljube. To pot je šlo za izluščanje neke rame po Lisfrancovi metodi, ki jo imenujejo kirurgi lepo operacijo, nekaj elegantnega in urnega, za kar potrebuje operator vsega skupaj jedva štirideset sekund. Ze so kloroformirali ranjenca, dočim je strežaj zagrabil njegovo ramo z obema rokama, štiri prste pod pazduho, palec zgoraj. Bourroche, oborožen z velikim nožem, je zaklical: "Dvignil ga po koncu!" ter prijel za deltoid, prebodel roko, prerezal mišice, prišel nato od zadaj in z eno samo potezo odrezal sklep, da je roka padla, odrezana v treh obratih. Strežaj je pustil palec, da stisne ramno žilo. "Položite ga!" Bourroche se je nehoti zasmejal, ko je pričel vezati žile, kajti rabil je le petintrideset sekund. Preostajalo mu je le še, da položi kos mesa čez rano nazaj, kakor ploščato naramnico. To je bilo dobro, zaradi nevarnosti, ker more človek skozi ramne arterije izgubiti vso svojo kri v treh minutah, ne glede na to, da je vselej smrtono varno, držati ranjenca v kloroformni narkozi pokoncu.

Delaherche v svoji mrzli grozi bi bil najrajši zbežal: A ni mu več prestajalo časa, roka je že ležala na mizi. Operirani vojak, krepak kmetski fant, ki se je zbudil iz svojega spanca, je zagledal to roko, ki jo je lazarstni pomočnik ravno hotel odnesti za grmovje. Nagl se je ozrl po svoji rami ter jo videl razrezano in krvavo. Takrat se je razsrdil in zdvijal. "Ah, strela božja! To je bedarija, kar ste mi napravili!" Bourroche, ki je bil utrujen, najprej ni odgovoril; nato pa je dejal z dobrodušnim obrazom: "Fant, storil semp o najboljši moči; nisem maral, da te zvame

ti, so čisto okrvavila belo marjetično gredo. (Dalje prih.) Poleg vašega imena je zaznamovano, do kdaj imate plačan list. Kadar poteče naročnina obnovite jo takoj, da vam ne ustavimo lista.

zlodej... Sicer sem te pa prej povprašal, in ti si rekel da!" "Jaz sem rekel da, jaz sem rekel da?! Kaj pa sem vedel?" "Kaj hodiča naj zdaj počnem!" Nesli so ga nazaj na slamo ter krepko umili voščeno platno in mizo; in vedra z rdečo vodo, ki so jih zopet potokama zlili po tra-

Baileys

KOŽUHI POLOVICO CENEJE.

Ze mnogo let proučujemo trgovanje s kožuh, kako se cene višajo in nižajo, ter vemo, da je najboljši čas za kupovanje, kadar gredo cene navzdol. Ravno sedaj so cene padle na najnižjo stopnjo. In ravno sedaj je čas, da si kupite potrebno kožuhovino, kakoršno ste že dolgo želeli imeti.

Na tej razprodaji so cene in vrednosti v resnici na razpolago kot ste si v časih sanjali, — zato se jih torej poslužite. V resnici je naše mnenje, da cene ne morejo ostati tako nizke kot so sedaj. Kakoršen koli kožuh si poželite je sedaj naprodaj po znižani ceni.

\$225 KOŽUHNATE SUKNJE SEDAJ PO \$97

36 inč dolge Kolinsky Marmot suknje z velikimi ovrtniki in zapestnicami, iz najboljšega naravnega raccoon-a; modeli s pasovi, krasne pododeje

\$97.00

\$295 KOŽUHNATE SUKNJE SEDAJ PO \$145

Po 30 in 36 inč dolge suknje iz pristne raccoon kože, s tremi robovi. Tudi 36 inč dolge near seal suknje, priproste ali okrašene z kožuhovino

\$145.00

KOŽUHNATE SUKNJE IN DRUGE NOVOSTI.

- \$895 Hudson seal dolman, velik ovrtnik.....\$475
- \$995 Hudson seal semi-dolman, 22 inč ovrtnik \$445
- \$295 Športne suknje iz raccoonove kože.....\$145
- \$345 Suknje iz raccoonove kože, 36 inč dolge.....\$165

Zormanov Filharmoničen Orkester

— priredi —

V NEDELJO, 30. JANUARJA 1921 ZVEČER

KONCERT

v Grdinovi dvorani, 6019 St. Clair Ave.

VODJA IVAN ZORMAN

— PROGRAM —

1. TANNHAUESER MARCH ..... WAGNER
  2. OPERATIC SELECTION "IL TROVATORE" ..... VERDI
  3. WALTZ, "GOLD AND SILVER" ..... LEHAR
  4. FANTASIA, LUCIA DI LAMERMOOR ..... DONIZETTI
  5. SECOND VIOLIN CONCERTO ..... WIENIAWSKI
- MR. S. J. KOFRON.
6. CONTRALTO SOLO ..... MISS MARY UDOVICH
  7. OVERTURE "ORPHEUS" ..... OFFENBACH
  8. THE GLORY OF PEACE, MARCH ..... ZORMAN

Sledi ples in prosta zabava.

VSTOPNINA \$1.00 in 75c.

Glasovir posodi iz prijaznosti g. A. Hoedl, St. Clair Music House, 6532 St. Clair Ave.

Lokalne novice.

Slovenska naselbina v Clevelandu ima razne ustanove, podporne, kulturne in politične, toda nekaj ni imela do danes, kar bi jo postavljalo v ospredje slovenskega življenja v Ameriki...

čas se oglasi v avtomobilu čivkanje, podobno otročjemu joku. Izvošek gre in pogleda, kaj je to. Na njegovo začudenje najde v avtomobilu komaj en dan staro dete, ki je deklica. Nato je zapuščeno dete peljal v otroško zavetišče, kjer se nahaja sedaj.

Dve nepoznani ženski sta včeraj popoldne najeli nekega avtomobilskega izvoščaka, ter mu veleli, da ju pelje na Prospect ave. in E. 9. St. Tu sta ženski stopili iz avtomobila ter izginili. Cez nekaj

Prvo maškeračno veselico te sezone priredi v soboto v Kunčičevi dvorani ženski odsek Waterloo Kluba.

Pet oboroženih banditov je obiskalo sinoči lekarno H. M. Hofberga na 11700 Kinsman rd., ter vzelo iz registra \$272, nato so pa zbežali. Kot je videti imajo roparji sedaj, ko ni več salonov, največjo "piko" na lekarni, kjer pričakujejo največjega plena.

Dekleta pevskega dr. "Soča" v Collinwoodu hočejo pokazati, da so tudi same kaj zmogne.

SPALNA BOLEZEN POVZROČILA SMRT. Columbus, O., 25. jan.—Danes je umrla za spalno boleznijo 62letna Mrs. Madge I. Booth, žena poznane advokata. Ona je peto oseba, ki je podlegla tej bolezni v tem mestu tekom zadnjih štirih mesecev.

Čitatelje opozarjamo na oglas American Six Sales Co. Avtomobile tega izdelka si lahko ogledate na 2122 Euclid Av., med 22. in 29. januarjem. Slovenski zastopnik za to tvrdo je rojak B. Godec, 6303 Glass Ave.

DVA UBITA PRI POGREBU. Modena, Italija, 25. jan.—Ko se je vršil pogreb nekega dijaka,

ki je bil ubit v nedavnih nemirih, in ki je bil prirejen od fašistov, je prišlo med delavci in nacionalisti do spopada, v katerem sta bila ubita dva pogrebca. Fašisti so nato šli in zažgali delavsko zbornico.

140 DELAVCEV ODSLOVLJENIH. Sandusky, O., 25. jan.—Tukajšnja delavnica Baltimore and Ohio železniške družbe je odslovila vse svoje delavce, 140 po številu.

Ravnokar sem prevzel grocerijo in sladšičarno na 6802 ST. CLAIR AVE.

JOS. KAPLER Grocerija in sladšičarna 6802 ST. CLAIR AVE. in se torej priporočam bratom Slovincem in Hrvatom v obilen obisk.

PREMOŽENJE NAD \$400.000.00 Vložite Denar po 5% - pri - SLOVENSKEM STAVBINSKEM & POSOJILNEM DRUŠTVU 6313 ST. CLAIR AVENUE

MALI OGLASI Mohar & Oblak, 9206 Superior Ave. PRVA SLOVENSKA PLUMBERJA. POKLIČITE NAS, AKO HOČETE DOBRO IN POCENI DELO.

JUGOSLOVANSKI KOLEDAR ZA LETO 1921. Poleg katoliških in pravoslavnih godov obsega mnogo drugih zanimivosti, kakor zabavne in poučne povesti, razne koristne nasvete za hišo in dom, več pesmic, smešnice itd.

SLOVENIJA 383 First Ave. Milwaukee, Wis. NARAVA JE EDINO SREDSTVO ZA ZDRAVLJENJE BOLNIKOV.

Bolgarskega Krvnega čaja. Čisti vam kri. Uredi črevesje. Osladi želodec. Oživi delovanje jeter. Izpere ledovje.

SE PRODAJA PO VSEH LEKARNAH ali po pošti. Velika družinska skatlija \$1.25 ali 3 skatlije \$3.15 ali 6 skatelij \$5.25.

THE W-K DRUG CO. St. Clair, vogal Addison Rd. Edina slovenska lekarna v Clevelandu.

MI IZPOLNJUJEMO ZDRAVNIŠKE RECEPTE TOČNO IN NATANČNO. JOHN KOMIN, Lekarnar.

KUPITE DELNICE SLOV. DEL. DOMA V COLLINWOODU. Pohištvo in druga domača opravila, katero ne rabite in vam je v napatjo, je vredna denarja.

IZOBRAZBA JE TEMELJ VSAKEGA NAPREDKA! Veliko ljudi je, ki imajo veliko voljo, toda manjka jim izobrazbe, za to ne morejo naprej.

Gramofonske plošče zahtevajte novi cenik. Velika zaloga ur in zlatnine. Wm. Sitter 5805 ST. CLAIR AVENUE

NAZNANILO. Razprodaja, katero sem priredil do 21. januarja, 1921 se nadaljuje še do 31. januarja 1921. Cene ostanejo deloma iste kot na razprodaji toda na mnogem drugem bodo cene še bolj znižane.

SLOVENSKI NARODNI DOM CLEVELAND, O. RAČUN ZA MESEC DECEMBER 1920. DOHODKI: Društva so vplačala na račun delnic Common Stock... \$ 445.00

Zrtvovalna razprodaja. Vse za polovično ceno? Seveda, naše cene so celo nižje kot POLOVIČNA CENA. U. S. armadni čevlji iz samega usnja, in vseh velikosti. Cena je čudovito nizka. \$2.75

LIBERTY BONDI IN VOLNO VARČEVALNE ZNAMKE. Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv vi prekupčevalec, soba 216 Lenox Bldg., drugo nadstropje.

AMERIŠKO - JUGOSLOVANSKA TISKOVNA DRUŽBA 6418 St. Clair Ave. Cleveland, O.